

BAB 1

PENDAHULUAN

Menara Berkembar Petronas, Kuala Lumpur | Pasukan Kajian PPSIA, 2022

1.1 PENGENALAN

Malaysia mengalami pembangunan pesat saban tahun dengan pelbagai projek pembangunan dilaksanakan bagi merangsang pertumbuhan ekonomi negara. Kualiti hidup dan kesejahteraan masyarakat perlu dijadikan tumpuan dalam proses menjana pertumbuhan ekonomi. Kemakmuran negara amat berkait rapat dengan kesejahteraan masyarakat yang merangkumi segala aspek kehidupan termasuk aspek ekonomi, taraf hidup, daya huni, kesihatan dan keselamatan. Kualiti hidup akan terjejas jika sesuatu pembangunan mengabaikan aspek-aspek tersebut. Penilaian Impak Sosial (SIA) merupakan salah satu alat perancangan yang membantu negara membangun secara holistik di mana masyarakat menjadi fokus pembangunan.

1.1.1 Definisi SIA

Penilaian Impak Sosial Antarabangsa (*International Principles of Social Impact Assessment*) mendefinisikan SIA sebagai **“Suatu proses menganalisis, memantau dan mengurus impak-impak positif dan negatif sama ada yang dijangka dan di luar jangkaan serta proses-proses perubahan sosial hasil daripada pelaksanaan sesuatu dasar, program, pelan atau projek”**.

Berdasarkan definisi ini, SIA boleh digariskan sebagai **satu proses** untuk:

- i. Mengenal pasti dan menilai impak-impak sosial yang dijangka terhasil daripada pelaksanaan sesuatu projek kepada individu atau komuniti;
- ii. Merangka langkah-langkah mitigasi yang praktikal dan berkesan untuk mengatasi atau mengurangkan impak negatif dan memantau keberkesanan langkah-langkah tersebut; dan
- iii. Merangka langkah-langkah efektif bagi memperkukuh impak positif.

Laporan SIA disediakan dan dikemukakan sebagai dokumen sokongan kepada Kerajaan dalam membuat keputusan perancangan.

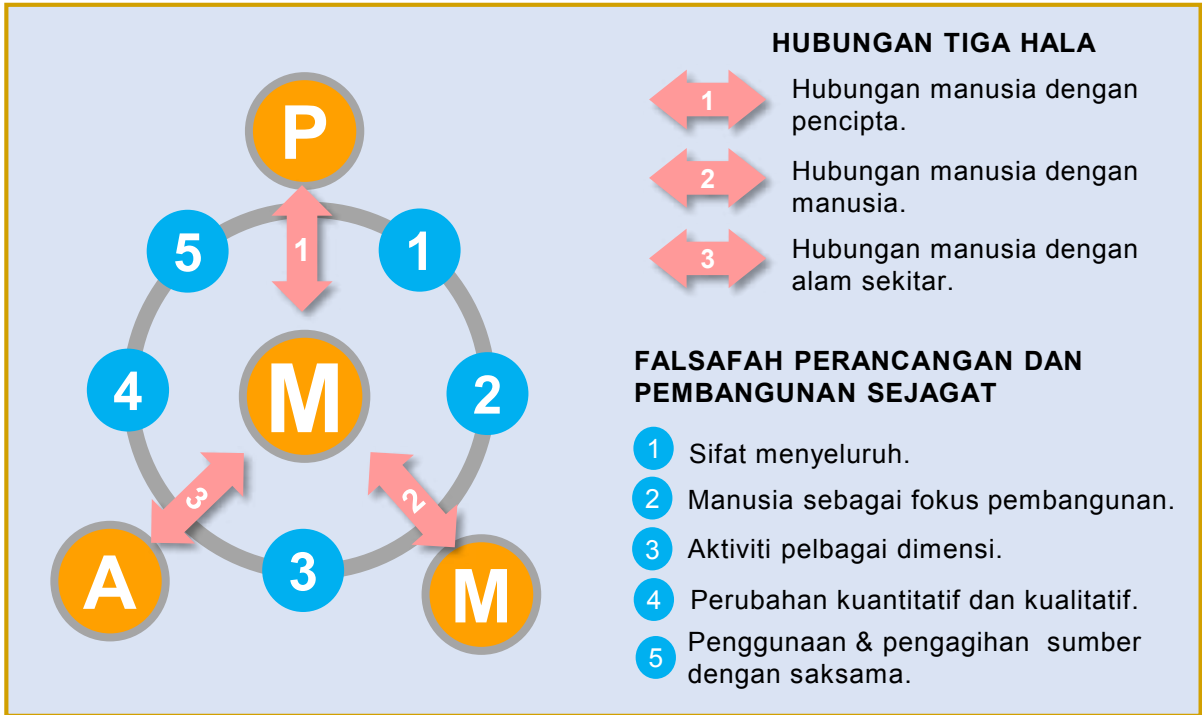
1.1.2 Doktrin Perancangan dan Pembangunan Sejangat (DPPS)

Teras utama Doktrin ini ialah integrasi nilai kerohanian dalam perancangan dan pembangunan daripada jalinan tiga hubungan iaitu Hubungan Manusia dengan Pencipta, Hubungan Manusia dengan Manusia, dan Hubungan Manusia dengan Alam Sekitar (Rajah 1.1).

Falsafah DPPS antara lain ialah manusia sebagai fokus pembangunan yang mana keperluan, sikap, dorongan perasaan dan aspirasi manusia merupakan perkara penting dalam penggubalan dasar dan perancangan pembangunan. Pelaksanaan SIA menepati falsafah yang digariskan dalam DPPS.

Rajah 1.1 : Doktrin Perancangan dan Pembangunan Sejagat

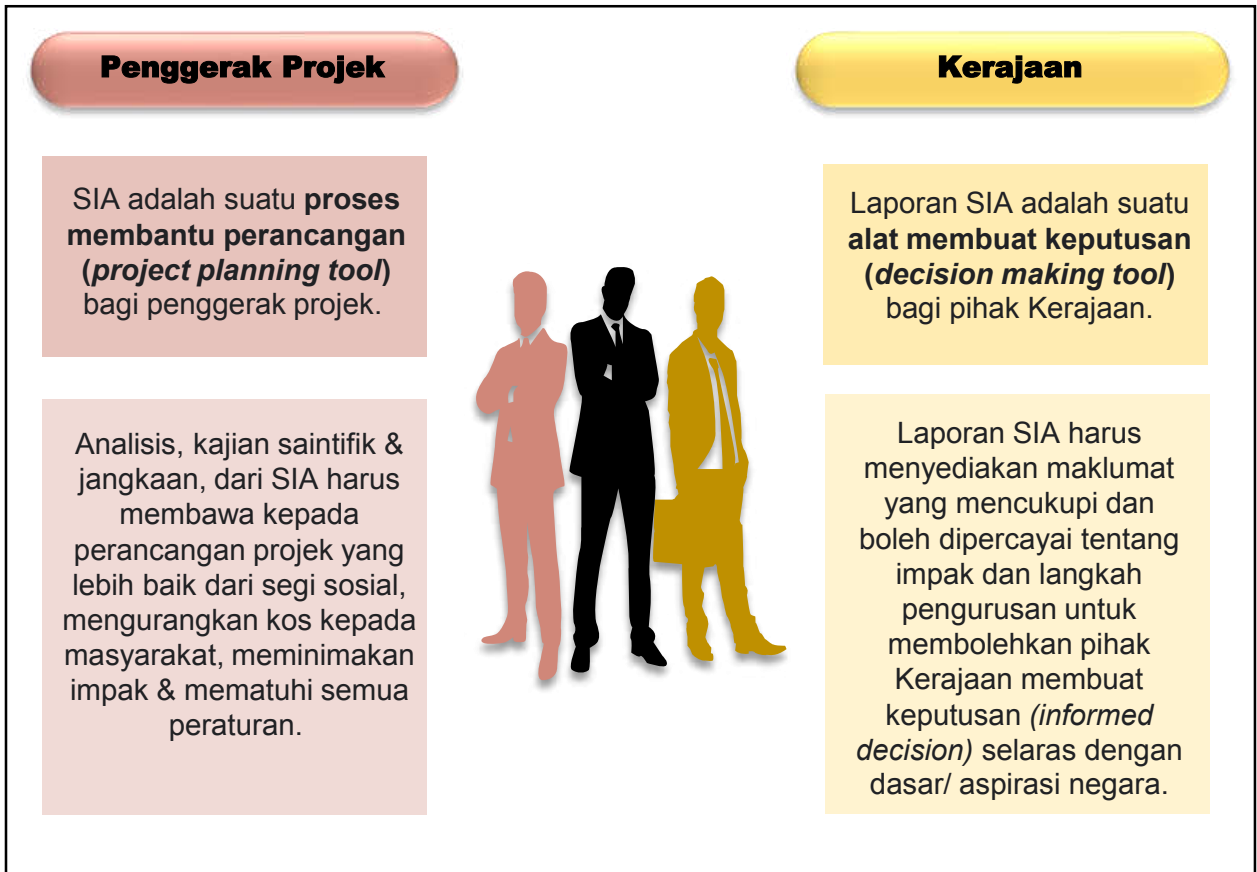
1.2 FUNGSI SIA DALAM PROJEK PEMBANGUNAN

Proses SIA perlu bermula seawal mungkin bagi membolehkan projek pembangunan dirancang dan direka bentuk secara optimum. Ini akan memberi masa dan fleksibiliti kepada penggerak projek untuk mengubah suai reka bentuk projek dan mengelakkan isu-isu sosial daripada menjadi lebih rumit.

Rajah 1.2 menunjukkan fungsi SIA kepada penggerak projek dan pihak Kerajaan.

Rajah 1.2 : Fungsi SIA dalam Perancangan dan Kelulusan Projek

1.2.1 Peranan SIA dalam Menambahbaik Perancangan Projek

SIA harus dilihat sebagai alat perancangan projek (*project planning tool*) yang membantu dalam mengenal pasti dan mengurus impak negatif yang terhasil daripada pelaksanaan projek tersebut dan juga memastikan manfaat diterima secara menyeluruh oleh komuniti setempat. Perkara ini perlu dilihat sebagai satu bentuk pelaburan dalam pengurusan risiko sesebuah projek. Melalui SIA, nilai-nilai dan input komuniti setempat dapat diterapkan dalam pemilihan opsyen susun atur dan lokasi tapak projek.

Dapatan daripada kajian soal selidik, penemuan daripada libat urus bersama masyarakat, analisis risiko dan analisis lain harus digunakan untuk menambahbaik reka bentuk perancangan projek.

1.2.2 Laporan SIA Sebagai Alat Membuat Keputusan

Sesebuah projek pembangunan itu wujud hasil idea perancangan oleh penggerak projek dengan berpandu kepada model perniagaan yang berpotensi memberi jangkauan pulangan. **Laporan SIA yang dikemukakan kepada pihak Kerajaan merupakan komitmen penggerak projek dalam melaksanakan tanggungjawab kepada masyarakat setempat.**

Untuk membolehkan pihak Kerajaan membuat keputusan yang tepat, penggerak projek, di dalam Laporan SIA, harus membuktikan bahawa:

- i. Projek pembangunan yang dicadangkan adalah selari dengan dasar nasional atau negeri dan mematuhi aspek perundangan;
- ii. Faedah kepada masyarakat dari projek tersebut adalah lebih tinggi dari kos kepada masyarakat; dan
- iii. Impak negatif dari projek tersebut telah dikurangkan ke tahap yang minima dan impak positif dapat dioptimumkan.

1.2.3 Prinsip Penilaian Impak Sosial

Penilaian Impak Sosial (SIA) perlu mempunyai prinsip-prinsip asas seperti di Rajah 1.3:

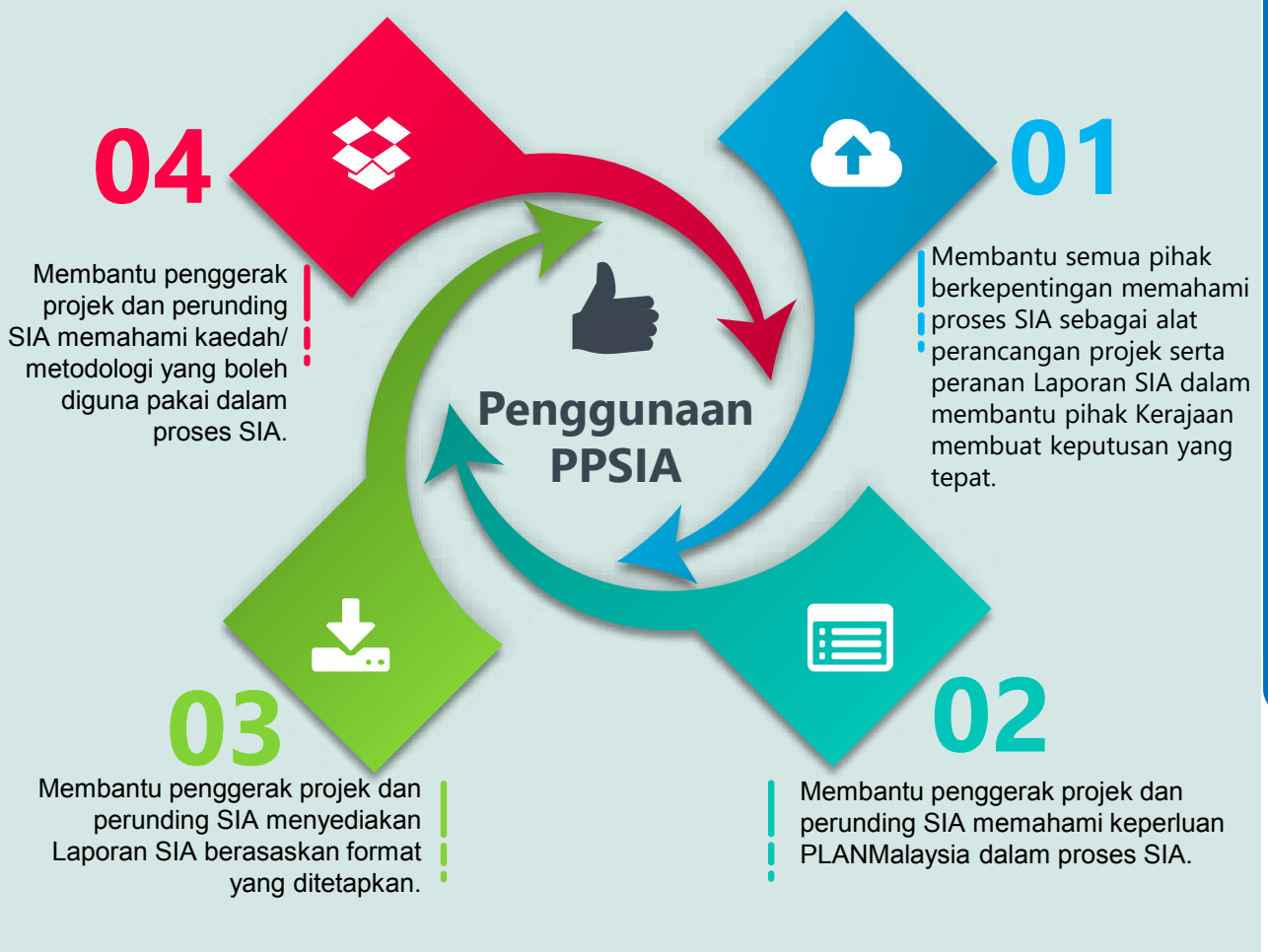
Rajah 1.3 : Prinsip Penilaian Impak Sosial

1.3 TUJUAN PPSIA

Panduan Pelaksanaan Penilaian Impak Sosial Bagi Projek Pembangunan (PPSIA) ini bertujuan memberi panduan serta menjadi rujukan bagi pihak-pihak berkepentingan dalam memahami proses SIA secara keseluruhan. Berdasarkan Rajah 1.4, PPSIA memberi panduan terhadap perkara berikut:

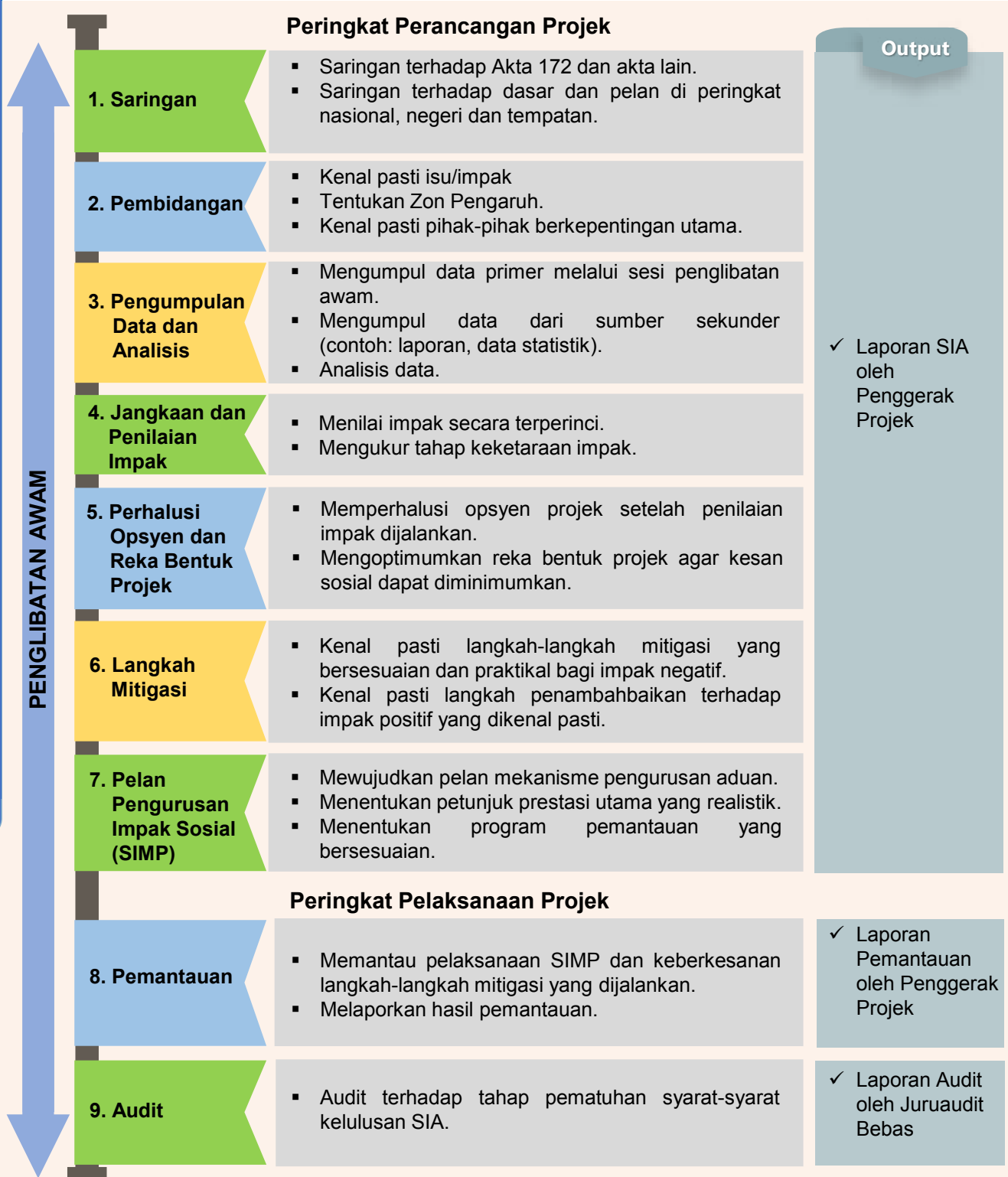
Rajah 1.4 : Penggunaan PPSIA

1.4 PROSES SIA

SIA merupakan satu proses dalam kitaran sesuatu projek di mana ia dijalankan bermula dari peringkat perancangan sehingga ke peringkat pelaksanaan projek. Rajah 1.5 menunjukkan turutan proses SIA mengikut peringkat pelaksanaan projek. Perincian proses SIA ini akan diterangkan dalam Bab 3 hingga Bab 9 PPSIA. Format laporan SIA boleh dirujuk di dalam Lampiran 2 (LP-2).

Rajah 1.5 : Proses SIA

Merujuk kepada Rajah 1.5, Penglibatan awam merupakan satu proses penting yang perlu diterapkan secara berterusan sepanjang tempoh hayat projek agar pihak berkepentingan diberi ruang dan peluang untuk berkongsi pandangan bagi menambah baik perancangan projek demi kebaikan semua. Huraian lanjut tentang penglibatan awam diperjelaskan di Bab 10.